

PREZENTAREA

Ghidului de practici instituționale eficiente în asigurarea și/sau evaluarea calității în educație și formare profesională

Acest volum de prezentare și promovare a unor practici instituționale eficiente este realizat prin eforturile Grupului National de Asigurare a Calitatii in Educatie si Formare Profesionala - GNAC, grup care reunește specialiști ai instituțiilor naționale cu atribuții în evaluarea calitatii educației și formării profesionale (cu excepția învățământului superior). Propunerea de înființare a GNAC a fost lansată în februarie 2006, ca urmare a adoptării voluntare a unei structuri de Punct National de Referință (*National Reference Point*) propuse de ENQA-VET, *Reteaua Europeana de Asigurare a Calitatii in Educatie si Formare Profesionala*. GNAC nu are personalitate juridică și reprezintă un grup de dialog inter-instituțional, cu rol consultativ și de promovare a obiectivelor europene referitoare la asigurarea și evaluarea calitatii la nivel de sistem și de furnizor de educație și formare profesională.

O dată cu adoptarea obiectivelor politice înscrise în programul de dezvoltare economică și socială lansat la Lisabona și cu specificarea obiectivelor particulare de modernizare a învățământului profesional și tehnic, prin Declarația de la Copenhaga, Comisia Europeană, în special, a coordonat dezvoltarea unor modele de asigurare a calității spre a fi folosite de către țările UE, ca parte integrantă dintr-o strategie generală de cooperare și îmbunătățire a sistemelor de învățare pe întreg parcursul vieții. Declarația Ministrilor Educației adoptată la Copenhaga în 29-30 noiembrie 2002 și Rezoluția Consiliului European din 19 decembrie 2002 au lansat cadrul de promovare a unei cooperări susținute în domeniul educației și formării profesionale și au stabilit liniile generale ale agendei europene privind asigurarea calitatii în acest domeniu.

Rezoluția Consiliului Educației din 2002 formulează ca prioritate: *‘Promovarea cooperării pentru asigurarea calitatii, cu evidențierea schimburilor de metode și modele, precum și de criterii comune și principii ale calitatii aplicate în educație și formare profesională’*. Raportul interimar al Consiliului Educației (28 mai 2004), cu privire la progresul realizat în cadrul procesului Lisabona, a accentuat importanța cooperării în asigurarea calitatii pentru consolidarea practicilor novatoare în educație și formare profesională. Valorile-cheie, astfel promovate, vizează: asigurarea unui cadru metodologic de raportare la modelele de bună practică din comunitatea statelor europene; construirea unor oferte educaționale flexibile, ca răspuns la cerințele elevilor, adulților aflați în situație de formare profesională, ale angajatorilor și ale altor părți interesate; asigurarea unei comunicări deschise de ambele părți (cerere și oferta de educație și formare); desfășurarea procesului de îmbunătățire continuă atât la nivelul sistemului, cât și la nivel de furnizor de programe de educație și formare profesională; combinarea proceselor interne și externe de asigurarea a calității, precum și asigurarea practicabilității sistemului.

Cooperarea europeană este facilitată de *Cadrul Comun de Asigurare a Calității pentru Învățământul Profesional din Europa (CQAF- Common Quality Assurance Framework)*,

definit in cadrul unui Grup Tehnic de Lucru (TWG) al Comisiei Europene. Caracteristicile de baza ale acestui cadrul sunt urmatoarele:

- Asigura un dispozitiv coerent si transferabil prin cinci puncte de referinta: scop si plan/ implementare/ evaluare/ feedback si schimbare, avand in centru o metodologie de imbunatatire continua bazata pe auto-evaluare.
- Admite orice alt model de management al calitatii (ISO, EFQM, alte sisteme nationale sau dezvoltate de furnizori) si este evaluabil prin "bune practici".
- Formuleaza criteriile de referinta comune si un numar de 8 indicatori pentru masurarea gradului de realizare a standardelor (nationale).

In prezent, institutiile nationale din Romania cu atributii in asigurarea si evaluarea calitatii in educatie si formare profesionala, renumite in GNAC, respectiv ARACIP, CNDIPT, CNFPA, precum si cele doua ministere direct implicate in impunerea politicilor de educatie si formare profesionala, MEC si MMSSF, si-au propus adoptarea unui cadru national de asigurare a calitatii. Acesta se va folosi de o serie de criterii și procese pentru a crea niveluri de referință ale calității atât la nivelul sistemului național, cât și la nivel de furnizor. La nivel național, acestea asigură relevanța și consistența calificărilor, iar la nivel de furnizor, folosesc procesul de autoevaluare împreună cu cel de evaluare externa, pentru a asigura calitatea programelor de învățare. Sistemul de asigurare a calității va permite furnizorilor să mențină, să monitorizeze și să îmbunătățească calitatea programelor de învățare. Abordarea integrată a celor doua cadre metodologice, respectiv Cadrul National al Asigurării Calitatii și Cadrul National al Calificărilor, va produce un sistem bazat pe îmbunătățirea continua a calitatii ofertei și pe includerea opiniei partilor interesate (elevii, partenerii sociali și alți factori interesați) privind relevanța și credibilitatea calificărilor. Aceasta abordare integrată va permite dezvoltarea politicilor naționale privind dezvoltarea calificărilor nationale și asigurarea mobilității persoanelor calificate pe piața europeană prin transfer și recunoaștere de credite de calificare.

Pentru **anul 2006**, membrii GNAC si-au propus **trei obiective** in planul de actiune, respectiv: (a) **consolidarea capacității sale instituționale**, (b) organizarea unor **seminarii regionale** pentru informarea furnizorilor de educatie si formare profesionala initiala si continua (scoli si centre de formare profesionala a adultilor), si (c) publicarea unui **volum (ghid) de practici instituționale eficiente** in asigurarea si/sau evaluarea calitatii (inclusiv in autorizarea programelor de formare).

Volumul de fata este publicat si tradus in limba engleza cu sprijinul Ministerului Muncii, Solidaritatii Sociale si Familiei, si este adresat tuturor categoriilor de organizatii care ofera programe de formare profesionala autorizate. L-am structurat in trei parti, in functie de tipul de furnizori si de programe, respectiv (1) Colegii tehnice active in cadrul programelor de formare profesionala asistate prin fonduri Phare de coeziune economica si sociala, (2) Furnizori de programe de formare continua a adultilor si centre de evaluare a competentelor profesionale si (3) scoli si licee autorizate de ARACIP.

Studiile de caz prezentate sunt menite sa demonstreze progresul realizat de diferite scoli si centre de pregatire autorizate in asigurarea calitatii programelor, cu accent pe autoevaluare/evaluare interna. Data fiind istoria recenta a formalizarii practicilor de asigurare a calitatii la nivelul furnizorilor de educatie, aceste studii de caz atrag atentia asupra eforturilor institutionale din ultimii ani pentru imbunatatirea calitatii ofertei de pregatire. Ele reprezinta „bune practici” in circumstantele date. In plus, ar fi de mentionat ca nivelul de realizare a acestor practici est diferit la cele trei categorii de furnizori:, astfel:

- Scolile prezentate in prima parte a volumului, anume Colegiile din reseaua de centre de resurse asistate prin programe Phare au beneficiat incepand cu 2004 de o metodologie adaptata dupa CQAF si de un manual de autoevaluare adaptat dupa un Ghid de autoevaluare realizat de Grupul Tehnic de Lucru coordonat de Comisia Europeana.
- Furnizorii de formare continua a adultilor au aplicat forme partiale de autoevaluare si de monitorizare, conform metodologiilor de autorizare (acum aflate in revizuire).
- Scolile autorizate de ARACIP, scoli private in mare masura, au adoptat masuri si proceduri de asigurare a calitatii atat pentru a arspunde conditiilor de autorizare, cat si pentru a rezista concurentei.

Aceasta diversitate de demersuri este nu numai notabila si interesanta in sine, ci si capitalizabila la nivelul experientei institutionale generale. Constituie, cu alte cuvinte, o valoare in sine, care demonstreaza implicarea activa a diferitelor institutii in ameliorarea serviciilor de educatie pentru beneficiarii lor. Aceasta diversitate este normala, de vreme ce instrumentele de asigurarea calitatii se afla in raspunderea directa a furnizorilor. Este evident, pe de alta parte, ca o atare diversitate va solicita un efort mai accentuat de asigurare a coerentei demersurilor la nivel de sistem, precum si in exercitiul de evaluare externa a calitatii programelor. Indiferent de instrumentul (manual, ghid, set de proceduri) adoptat de furnizor, acesta va trebui sa probeze realizarea indicatorilor de calitate propusi la nivel de sistem.

Speram ca aceasta prima culegere de practici institutionale va constitui un stimulent pentru toti furnizorii de formare profesionala (scoli si centre de formare) si va prilejui mai multe initiative de prezentare a practicilor institutionale in viitor. Speram, de asemenea, ca o astfel de culegere va putea constitui o buna baza de dialog cu alti furnizori, precum Universitatile si Colegiile universitare, ale caror practici nu intra direct sub incidenta CQAF, dar de a caror cooperare in asigurarea calitatii depinde coerenta verticala a programelor de calificare, precum si articularea nivelurilor de pregatire.

Conf. univ.dr Adela Rogojinaru
Coordonator GNAC

Noiembrie 2006